

Molekulární diagnostika pletencové svalové dystrofie typu 2A

Lenka Fajkusová

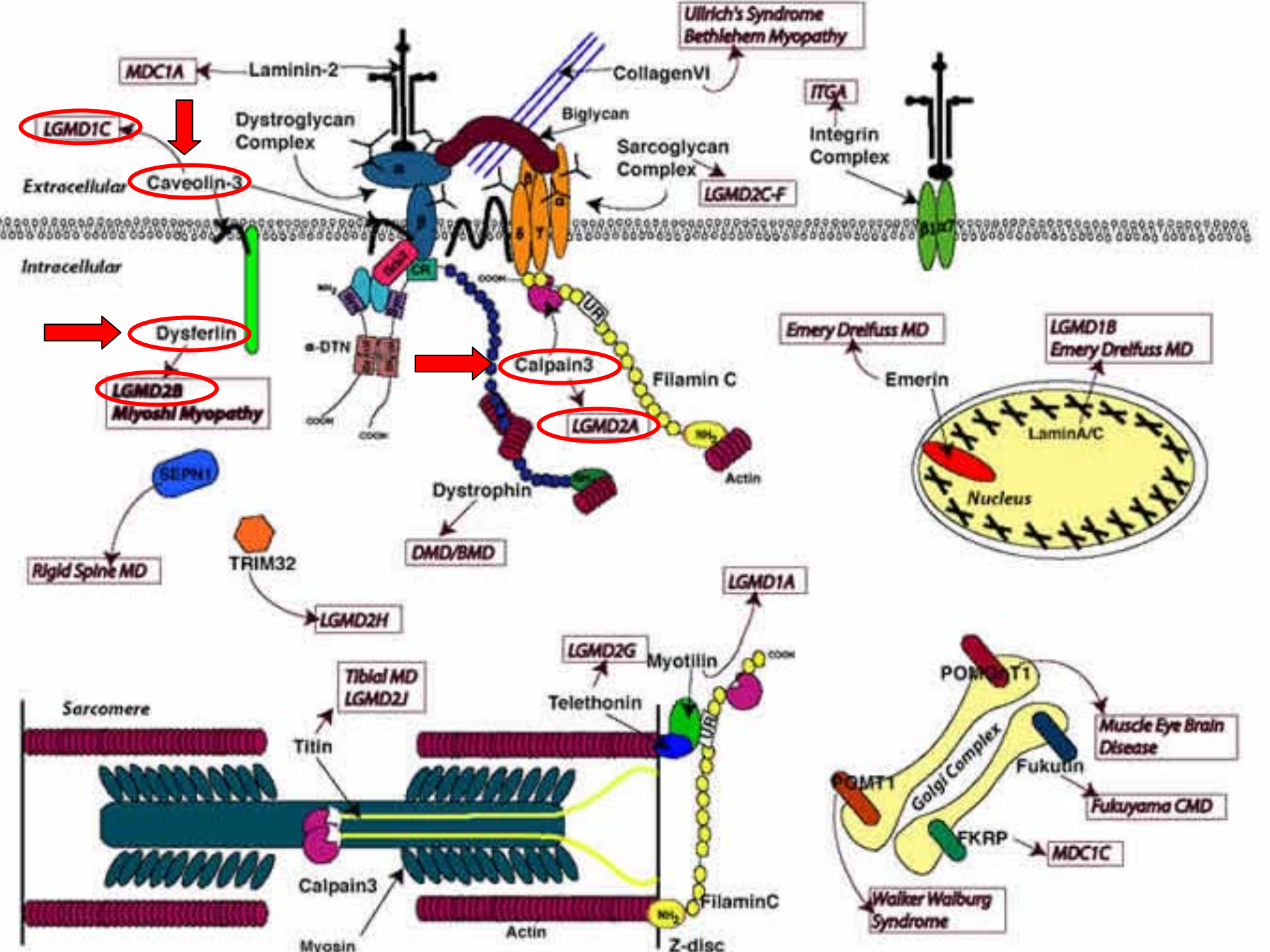
**Centrum molekulární biologie a genové
terapie**

Fakultní nemocnice Brno

Pletencové svalové dystrofie

(Limb Girdle Muscular Dystrophy – LGMD)

- Klinicky a geneticky heterogenní skupina svalových poruch
- Progresivní slabost svalů pánevního a ramenního pletence
- Dnes známo 17 forem LGMD
 - 6 s autosomálně dominantním typem dědičnosti (LGMD1A-F)
 - 11 s autosomálně recesivním typem dědičnosti (LGMD2A-K)

Typ onemocnění	Typ dědičnosti	Lokalizace genu	Genový produkt
1A	AD	5q	Myotilin
Myotilin: lokalizace: sarkomera, funkce: kontrola integrity sarkomer			
1B	AD	1q	Lamin A/C
Lamin A/C: lokalizace: vnitřní jaderná membrána, funkce: stabilizace jaderné membrány, fosforylace laminu → rozložení jaderné síťoviny během mitózy			
1C	AD	3p	Kaveolin 3
Kaveolin 3: lokalizace: plazmatická membrána, základní proteinová komponenta „caveolae“, funkce: vazba a transport komponent signálních drah			
1D	AD	7q	neznámý
1E	AD	6q	neznámý
1F	AD	7q	neznámý

Typ onemocnění	Typ dědičnosti	Lokalizace genu	Genový produkt
2A	AR	15q	Kalpain 3
2B	AR	2p	Dysferlin
2C	AR	13q	Gama-sarkoglykan – součást DAPC
2D	AR	17q	Alfa-sarkoglykan – součást DAPC
2E	AR	4q	Beta-sarkoglykan – součást DAPC
2F	AR	5q	Delta-sarkoglykan – součást DAPC
2G	AR	17q	Telethonin – kontrola integrity sarkomer
2H	AR	9q	TRIM32 – E3-ubiquitin ligáza – označení proteinu ubiquitinem a jeho degradace v proteasomu
2I	AR	19q	<i>Fukutin-related protein</i> – glykosyltransferáza (př. postranlační úpravy dystroglykanu)
2J	AR	2q	Titin – tvorba sarkomer

Pletencová svalové dystrofie 2A

CAPN3 gen

lokalizace: 15q15.1

velikost: 53 kb, 24 exonů

délka mRNA: 2,5 kb

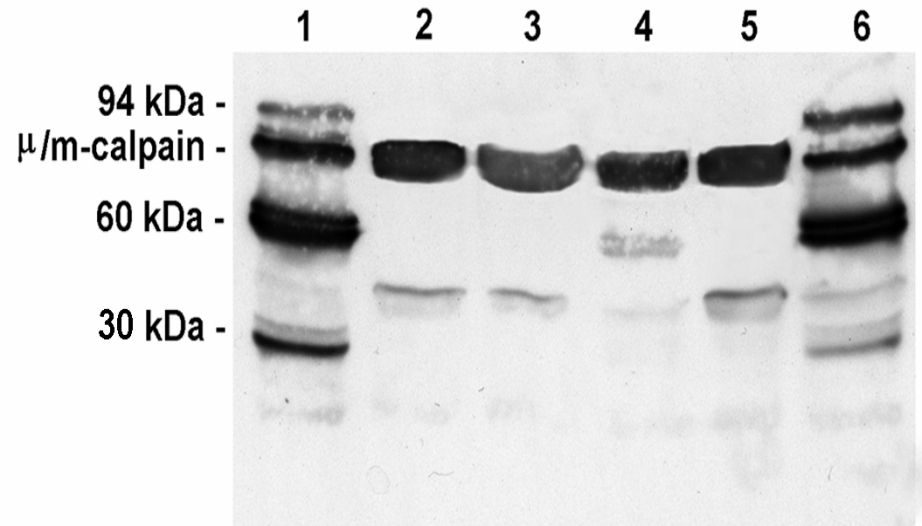
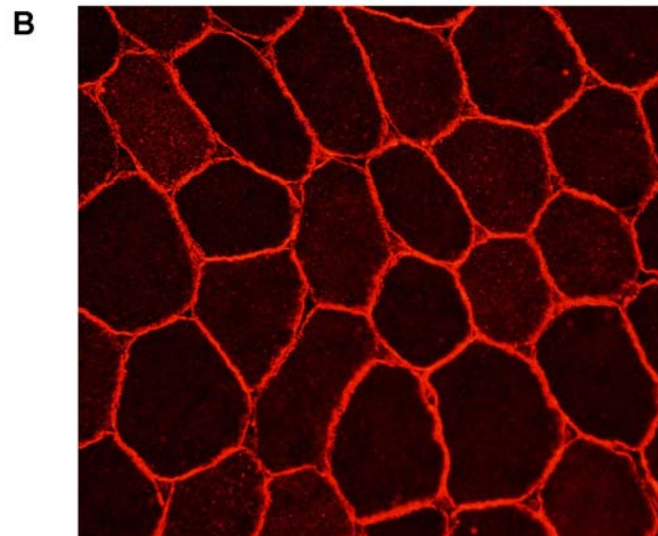
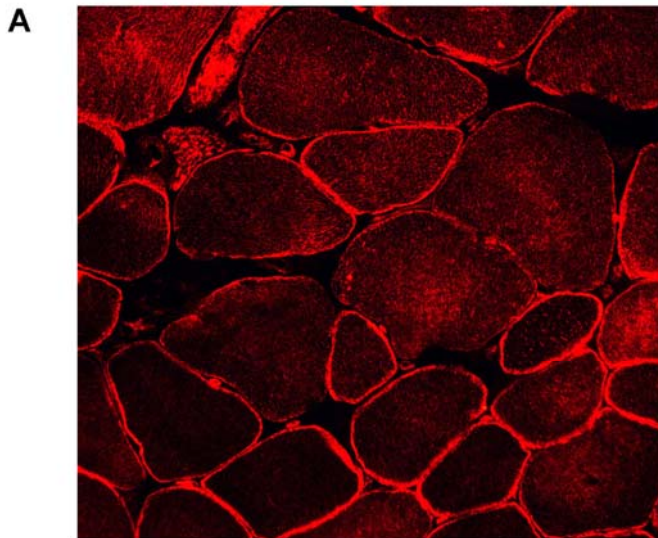
Kalpain-3 protein (p94)

hmotnost proteinu: 94 kDa

exprese: svalové buňky

funkce: proteasa - degradace proteinů na polypeptidy

Imunochemická analýza svalových proteinů

Western blot kalpainu-3
1, 6 – kontrola,
2, 3, 4, 5 – pacient

Imunofluorescenční detekce dysferlinu
A - pacient, B - zdravá kontrola

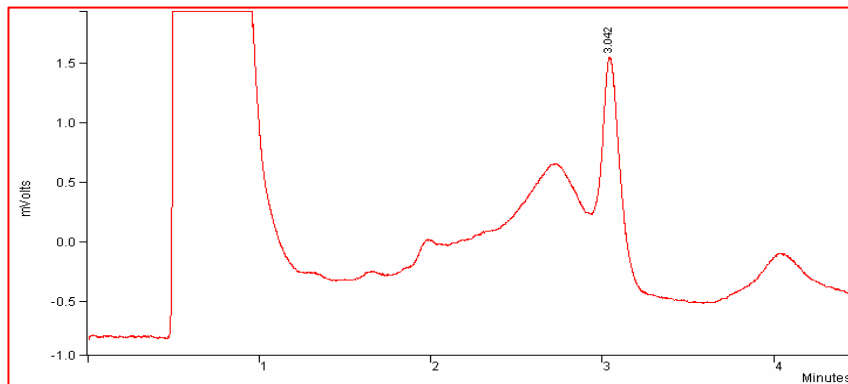
Analýza mRNA genu pro kalpain3:

- izolace RNA ze svalových buněk,
- reverzní transkripce a amplifikace kódující sekvence (RT-PCR),
- přímá sekvenční analýza.

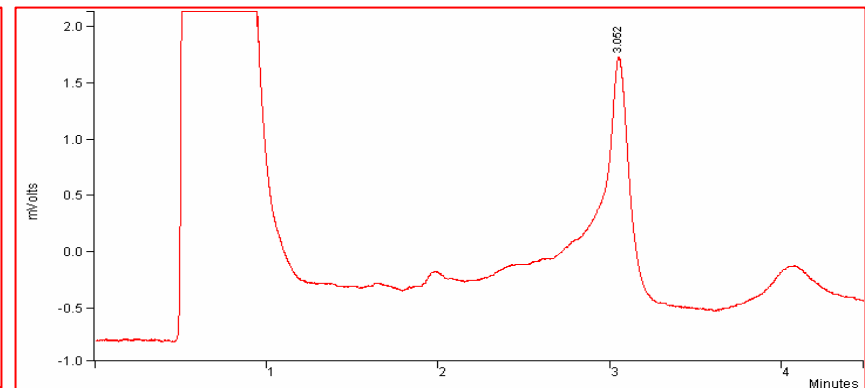
Analýza DNA genu pro kalpain3:

- izolace DNA,
- amplifikace 24 exonů (PCR),
- denaturační vysokoúčinná kapalinová chromatografie (DHPLC),
- sekvenční analýza exonů vykazujících změněný profil při analýze na DHPLC.

Výstup z DHPLC:

mutace c.550delA

kontrolní DNA

V současné době provedeno

- **38 analýz mRNA genu CAPN3
(14 pozitivních pacientů)**
- **56 analýz DNA genu CAPN3
(17 pozitivních pacientů)**

Analýza DNA a mRNA

PACIENT	MUTACE DETEKOVANÁ NA ALELE 1	MUTACE DETEKOVANÁ NA ALELE 2
1	224A>G, Y75C	224A>G, Y75C
2	133G >A, A45T	133G >A, A45T
3	245C>T, P82L	550delA, T184RfsX36
4	245C>T, P82L	2314-2317del, D772delK773NfsX3
5	550delA, T184RfsX36	598-612del, F200_L204del
6	550delA, T184RfsX36	1468C>T, R490W
7	550delA, T184RfsX36	550delA, T184RfsX36
8	550delA, T184RfsX36	1981delA, I661X
9	550delA, T184RfsX36	1722delC, F574FfsX21
10	598-612del, F200_L204del	2245A>C, N749H
11	598-612del, F200_L204del	1745-20C>G, ???
12	1783-1788del, K595_K596del	2242C>T, R748X

PACIENT	MUTACE DETEKOVANÁ NA ALELE 1	MUTACE DETEKOVANÁ NA ALELE 2
3	245C>T, P82L	550delA, T184RfsX36
4	245C>T, P82L	2314-2317del, D772delK773NfsX3
5	550delA, T184RfsX36	598-612del, F200_L204del
6	550delA, T184RfsX36	1468C>T, R490W

mRNA: homozygotní výskyt *missense* mutace nebo *in-frame* delece

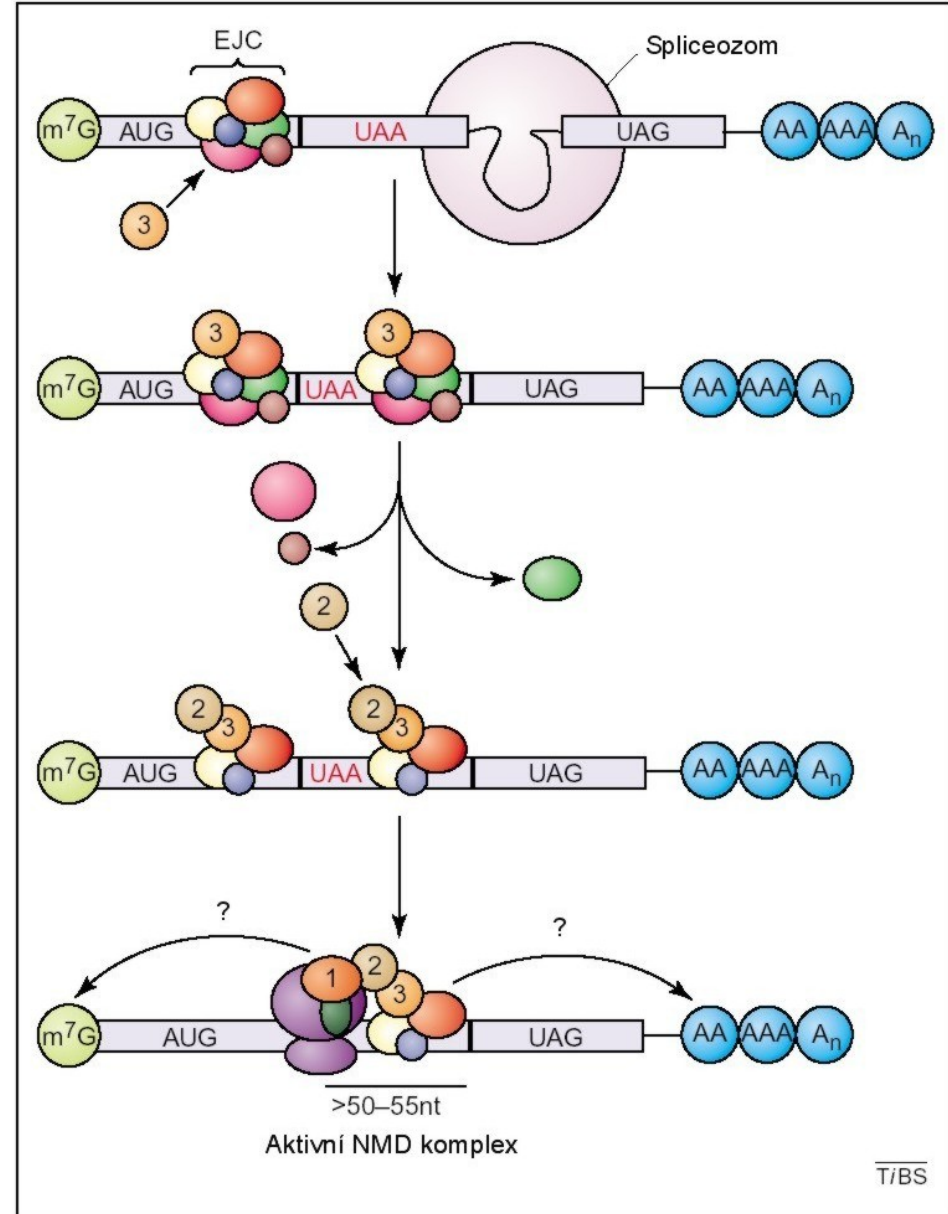
DNA: heterozygotní výskyt *missense* mutace nebo *in-frame* delece + detekce ***frame-shift*** delece

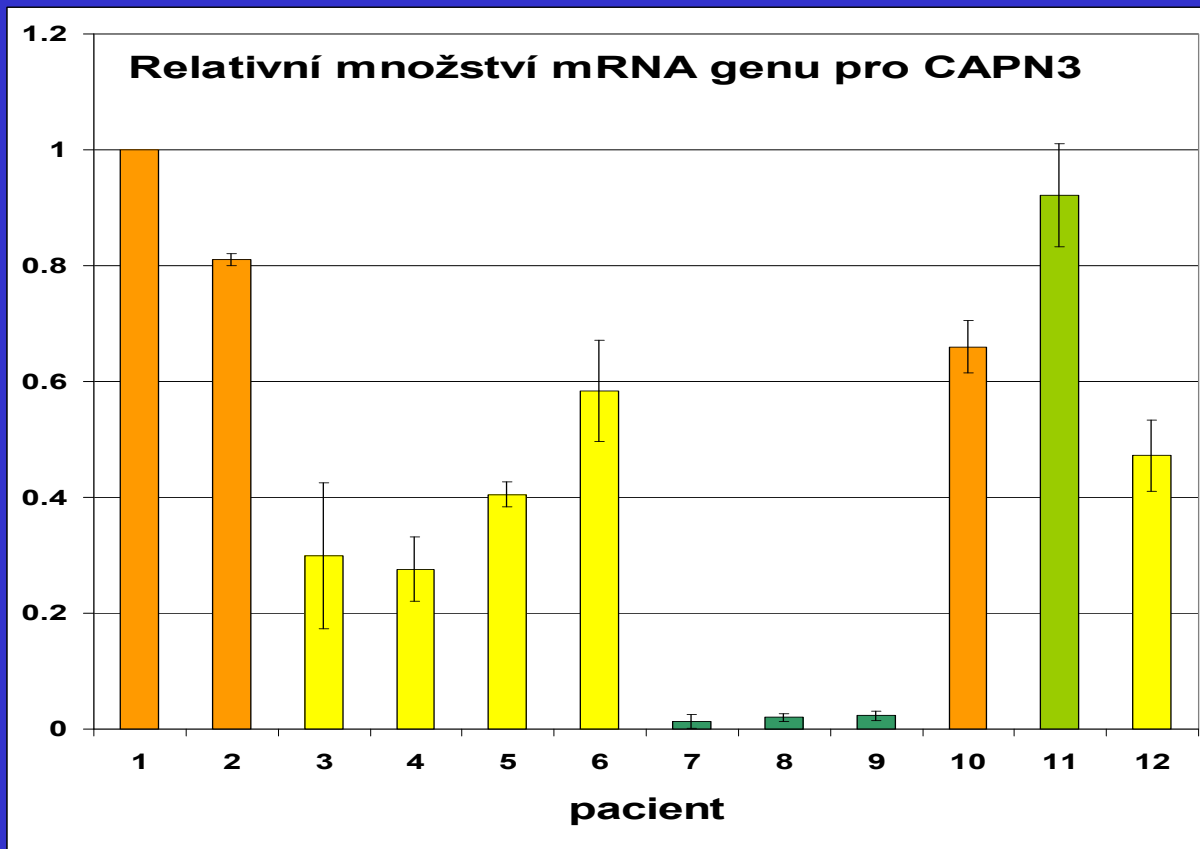
→ **degradace mRNA nesoucí *frame-shift* delecí**

mechanismem *nonsense mediated mRNA decay*

Nonsense mediated mRNA decay (NMD)

- K degradaci mRNA dochází v případě, že se předčasný terminační kodon nachází ≥ 50 nt. před místem spojení dvou exonů.
- Po sestřihu se vytvoří 20-24 nt. od místa sestřihu EJC (*exon junction complex*), na něj se naváží proteiny Upf3 a Upf2.
- Při první vlně translace první navázaný ribozom odtrhne EJC z mRNA
- Pokud je přítomen předčasný terminační kodon, na mRNA zůstane navázaný 1 nebo více EJC a na EJC se prostřednictvím Upf3 a Upf2 naváže Upf1 - **signál ke spuštění degradace mRNA**

- *Real-time* PCR
- Komparativní metoda pro relativní kvantifikaci – množství mRNA genu CAPN3 vztaženo k referenčnímu genu (GAPDH, HPRT) a kalibrátoru (pacient 1)

GENOTYP PACIENTA	PRŮMĚRNÁ HODNOTA
missense / missense in-frame delece / missense	0,82
missense/frame-shift missense/nonsense in-frame delece/frame-shift in-frame delece/nonsense	0,41
frame-shift/frame-shift	0,02

- *Frame-shift* nebo *nonsense* mutace na 1 alele: snížení množství mRNA na ~ 40 %
- *Frame-shift* mutace na obou alelách: snížení množství mRNA na ~ 2 %

Závěr:

Molekulárně genetická diagnostika LGMD2A je časově a finančně náročné vyšetření

nutnost správného zhodnocení **klinických nálezů, výsledků histologické, histochemické a imunohistochemické analýzy svalové tkáně.**

Poděkování:

Molekulárně genetické analýzy

Kristýna Stehlíková

Imunohistochemické analýzy

Markéta Hermanová (PAU, FN Brno)

Josef Zámečník (Ústav patologie a molekulární medicíny, FN Motol)

Klinická pracoviště

Petr Vondráček (Klinika dětské neurologie, FN Brno)

Stanislav Vohánka (Neurologická klinika, FN Brno)

Taťána Maříková (Ústav biologie a lékařské genetiky, FN Motol)

Radim Mazanec (Klinika dětské neurologie, FN Motol)

Jan Staněk (Klinika dětské neurologie, FN Ostrava)